

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проходження навчальної (ознайомчої) практики
здобувачами вищої освіти за освітньою програмою «Менеджмент у
будівництві» зі спеціальності 073 «Менеджмент»
за освітнім ступенем «бакалавр»

Методичні вказівки до проходження навчальної (ознайомчої) практики здобувачами вищої освіти за освітньою програмою «Менеджмент у будівництві» зі спеціальності 073 «Менеджмент» за освітнім ступенем «бакалавр» / Укл. А.М.Ткаченко, Н.М. Левченко, Т.О. Пожуєва. - Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. – 59 с.

Укладачі: А.М. Ткаченко, д.е.н., проф., зав. каф. ПТБД;
Н.М. Левченко, д.держ. упр., проф..
Т.О. Пожуєва, д.е.н., проф.

Рецензент: С.Г. Кійко С.Г., д.т.н., доц. каф.ПТБД

Відповідальний
за випуск: Ткаченко А.М., д.е.н., проф.

Затверджено
на засіданні кафедри
«Підприємництво,
торгівля та
біржова діяльність»
Протокол № 13
від 13.07.2021 р.

Рекомендовано до видання
НМК факультету будівництва,
архітектури та дизайну
Протокол № 6
від 16.08.2021 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Мета і завдання практики	6
2. Керівництво і організація навчальної практики	9
3. Зміст і програма навчальної практики	11
4. Форми та методи контролю	12
5. Загальні вимоги до структурних елементів Звіту з навчальної (ознайомної) практики	13
6. Підведення підсумків навчальної (ознайомної) практики	12
7. Критерії оцінювання	17
8. Вимоги до оформлення Звіту практики	18
Список рекомендованих джерел	24
Додаток А Рекомендована тематика індивідуальних завдань проходження навчальної (ознайомної) практики	34
Додаток Б Зразок титульного листа Звіту з навчальної (ознайомної) практики	40
Додаток В Зразок оформлення змісту	43
Додаток Д Перелік умовних позначень	44
Додаток Ж Договір на проведення практики студентів закладів вищої освіти	45
Додаток К Щоденник практики	46
Додаток Л Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел у підсумковій роботі з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015	49
	55

ВСТУП

Навчальна (ознайомча) практика здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Менеджмент у будівництві» зі спеціальності 073 «Менеджмент» за освітнім ступенем «бакалавр» є важливою складовою частиною навчального процесу, метою якої є закріплення та поглиблення набутих студентами під час теоретичного навчання знань з теорії управління та менеджменту, середовища функціонування бізнесу та цілей його сталого розвитку, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Зміст навчальної (ознайомчої) практики і послідовність її проведення визначається наскрізною програмою та робочою програмою навчальної (ознайомчої) практики.

Наскрізна програма практики є основним навчально-методичним документом, що визначає зміст і послідовність проведення практик, підведення їх підсумків і містить рекомендації щодо форм і методів контролю якості підготовки (рівень знань, умінь і навичок), які здобувачі повинні отримати під час проходження практики.

Робоча програма навчальної (ознайомчої) практики – це навчально-методичний документ, який регламентує порядок проходження навчальної (ознайомчої) практики.

Практика здобувачів вищої освіти НУ «Запорізька політехніка» проводиться на базах практики, діяльність яких відповідає вимогам програми.

Здобувачі можуть самостійно за погодженням із завідувачем кафедри обирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання.

Закріплення бази проходження здобувачами практики здійснюється за наказом ректора, яким визначається місце і терміни проходження практики, відповідальний керівник за організацію практики й оформлення підсумкового звіту щодо результатів її проходження.

Перед проходженням навчальної (ознайомчої) практики проводиться консультація-інструктаж, на якій здобувачі отримують детальну інформацію про зміст практики, порядок її проходження та оформлення звіту.

Основоположними нормативними документами з організації та проходження навчальної (ознайомчої) практики здобувачами вищої освіти за освітньою програмою «Менеджмент у будівництві» зі спеціальності 073 «Менеджмент» за освітнім ступенем «бакалавр» є :

- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII .
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

- Стандарт вищої освіти України з підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» за освітнім ступенем «бакалавр», затвердженим Наказом МОН України від 29.10.2018 р. за №1165. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/073-menedzhment-bakalavr-1.pdf>

- Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка» (протокол ВР НУ «ЗП» від 06.12.2021 р. №3). URL: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N507_vid_10.12.21.pdf

- Положення про систему забезпечення Національним університетом «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) (протокол ВР НУ «ЗП» від 27.08.2021 р. № 1/21). URL: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_ro_zabezpechennia_yakosti.pdf

- Положення про проведення практики студентів Національного університету «Запорізька політехніка» (протокол ВР НУ «Запорізька політехніка» від 30.08.2019 р. № 1). URL: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_praktyku_studentiv.pdf

- Освітньо-професійна програма з підготовки здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Менеджмент у будівництві» зі спеціальності 073 «Менеджмент» за освітнім ступенем «бакалавр». НУ «Запорізька політехніка».

- ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання». URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета навчальної (ознайомчої) практики здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Менеджмент у будівництві» зі спеціальності 073 «Менеджмент» за освітнім ступенем «бакалавр» полягає у закріпленні та поглибленні набутих студентами під час теоретичного навчання знань з теорії управління та менеджменту, середовища функціонування бізнесу та цілей його сталого розвитку, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Завдання практики:

- систематизація, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з обраного напрямку дослідження;
- поглиблення навичок самостійної роботи зі спеціальною літературою, нормативними документами, статистичними даними та даними звітності компанії та її підрозділами;
- придбання здобувачами вищої освіти практичних навичок з управління компанією та її підрозділами в реальному середовищі;
- закріплення навичок з розробки обґрунтованих рекомендацій і пропозицій, ясного й чіткого викладу теоретичного і практичного матеріалу з досліджуваної проблеми;
- збір матеріалів для написання Звіту з навчальної практики та в подальшому дипломної роботи;
- обробка та систематизація зібраних матеріалів;
- написання Звіту з навчальної практики.

Під час проходження навчальної (ознайомчої) практики здобувачі вищої освіти за освітньою програмою «Менеджмент у будівництві» мають продемонструвати наступні набуті компетентності:

інтегральну:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук

загальні:

- ЗКЗ. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті.
- ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

спеціальні:

- СК1 Здатність визначати та описувати характеристики організації.
- СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
- СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.
- СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.
- СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
- СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
- СК8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.
- СК9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.
- СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

- СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
- СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
- СК13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.
- СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.
- СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички

та результати навчання:

- ПРН3 Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
- ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень
- ПРН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
- ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
- ПРН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
- ПРН9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи
- ПРН11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.
- ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
- ПРН13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами
- ПРН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним
- ПРН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

Об'єктами (базами практики) навчальної (ознайомчої) практики виступають підприємства та установи різних форм власності.

2. КЕРІВНИЦТВО І ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Навчальна (ознайомча) практика проводиться згідно з графіком навчального процесу.

Загальне керівництво практикою покладається на кафедру підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Безпосереднє керівництво практикою здійснюється в індивідуальному порядку призначеним викладачем кафедри та керівником від бази практики.

Обов'язки керівника практики від кафедри:

- інструктаж студентів з метою роз'яснення термінів і порядку проходження практики, оформлення документів і захисту звіту;
- забезпечення здобувача програмою практики та іншою необхідною методичною документацією;
- проведення організаційних зборів;
- здійснення контролю за виконанням програми шляхом перевірки щоденника та звітів;
- організація захисту звіту з практики.

Обов'язки керівника практики від бази практики:

- проведення інструктажу з техніки безпеки на підприємстві відразу після прибуття студента-практиканта;
- створення необхідних умов для виконання здобувачем програми практики: організація робочого місця, забезпечення необхідною інформацією;
- допомога здобувачеві у виконанні завдань шляхом надання фахових порад і вказівок;
- контроль якості виконання здобувачем завдань програми практики;
- участь у підведенні підсумків практичного навчання шляхом оцінювання підготовленого здобувачем звіту, надання відповідної характеристики.

Обов'язки здобувача-практиканта:

- до початку практики одержати від керівника, призначеного кафедрою, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;

- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки і правил пожежної безпеки;
- своєчасно повідомляти керівника практикою від кафедри про виникнення труднощів з виконанням програми;
- вести щоденник про проходження навчальної практики;
- згідно з вимогами скласти звіт про виконання програми навчальної практики, подати його на перевірку і захистити перед комісією, визначеною завідувачем кафедри.

3. ЗМІСТ І ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Зміст навчальної (ознайомчої) практики визначається її робочою програмою.

Програма навчальної (ознайомчої) практики передбачає ознайомлення з середовищем функціонування бізнесу (за певною сферою діяльності, самостійно обраною здобувачем за погодженням з керівником практики), його специфікою, цілями сталого розвитку, системою управління тощо та містить розділи:

- цілі та завдання практики;
- зміст практики;
- індивідуальні завдання;
- вимоги до звіту практики;
- підведення підсумків практики;
- критерії оцінювання

Кількість часу, відведеного на опрацювання питань з кожного розділу практики, встановлюється керівником від бази практики разом зі здобувачем-практикантом відповідно до наявного на базі практики нормативного та інформаційного забезпечення тощо.

Індивідуальні завдання розробляються керівником практики від кафедри і видаються кожному здобувачеві. Орієнтований перелік тем індивідуального завдання подано в Додатку А. Зміст індивідуального завдання повинен враховувати конкретні умови та можливості баз практик, відповідати цілям і завданням навчального процесу та бути пов'язаним з тематикою кваліфікаційної роботи. Ефективність виконання індивідуального завдання значною мірою залежить від того, наскільки правильно зорієнтований здобувач на його виконання та раціональний розподіл часу, відведеного на проходження практики.

Для забезпечення своєчасного виконання здобувачем програми навчальної (ознайомчої) практики пропонується орієнтований графік проходження практики (табл. 3.1).

Таблиця.3.1. Орієнтований календарний план використання робочого часу проходження навчальної (ознайомчої) практики

№ п/п	Елементи витрат робочого часу	Кількість днів
1.	Проведення організаційних зборів, інструктаж з охорони праці	1

2.	Безпосереднє проходження практики та виконання індивідуального завдання	13
3.	Оформлення результатів навчальної практики	1
	Всього	15

4. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

За проведенням практики та вчасним виконанням, визначених завдань, здійснюється поточний та підсумковий контроль виконання окремих завдань, розділів і всієї практики в цілому.

Поточний контроль роботи здобувача на практиці здійснює керівник практики, який призначається наказом та безпосередньо організовує і контролює проходження практики студентами відповідно до робочої програми. Він здійснює перевірку щоденника практики, матеріалів звіту, забезпечує методичну допомогу, керівництво та контроль за виконанням здобувачем робіт, передбачених програмою практики.

Будь-які порушення при проходженні практики (техніки безпеки, трудової дисципліни, правил внутрішнього розпорядку тощо) фіксується керівником практики і відображається у відгуку керівника практики про роботу практиканта та в щоденнику практики.

Підсумковим контролем є диференційований залік з навчальної (ознайомчої) практики у вигляді захисту Звіту з проходження навчальної практики, під час якого перевіряється якість набутих здобувачем знань і вмінь.

5. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ЗВІТУ З НАВЧАЛЬНОЇ (ОЗНАЙОМЧОЇ) ПРАКТИКИ

Структура Звіту з навчальної (ознайомчої) практики. Звіт з навчальної (ознайомчої) практики складається із:

- титульного листа;
- змісту;
- вступу;
- основної частини;
- висновків;
- списку використаних джерел;
- додатків.

Титульний лист Звіту з навчальної (ознайомчої) практики

Титульний лист є першою сторінкою Звіту з навчальної (ознайомчої) практики і має містити такі дані:

- відомості про назву навчального закладу, інституту, факультету кафедри;
- повну назву місця проходження практики;
- тему індивідуального завдання;
- ініціали та прізвища відповідальних осіб, в т.ч. виконавця (студента);
- рік складання Звіту.

Слово “ЗВІТ З НАВЧАЛЬНОЇ (ОЗНАЙОМЧОЇ) ПРАКТИКИ ” пишуть (друкують) великими літерами посередині рядка **жирним шрифтом**, Тематику пишуть (друкують) великими літерами **жирним шрифтом**.

Переноси слів у заголовках титульного листа не допускається.

Титульний лист виконується за установленною МОН України формою, наведеною в Додатку Б.

Зміст

Зміст – це перелік розділів та інших складових частин Звіту. Розташовується зміст безпосередньо після титульної листа, починаючи з нової сторінки.

До змісту структурних елементів Звіту включають у такій послідовності:

- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів;
- вступ;
- найменування розділів, підрозділів та, при необхідності, пунктів (підпунктів) основної частини;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки з їх позначеннями та найменуваннями.

Найменування структурних елементів Звіту друкують великими літерами. Найменування підрозділів та пунктів (підпунктів) записують малими літерами з першої великої.

Найменування розділів, підрозділів та пунктів (підпунктів) вказують разом з їх порядковими номерами.

Номери сторінок, на яких розміщується початок елементів, мають бути розташованими один під одним.

Приклад оформлення змісту наведено в Додатку В.

Перелік умовних позначень

Якщо у тексті документа застосовуються умовні позначення, скорочення, символи, одиниці вимірювання, які не передбачені чинними стандартами, а також специфічна термінологія, то їх перелік має бути поданий у вигляді окремого списку, починаючи з нової сторінки (Додаток Д).

Вступ

Головним завданням вступної частини (**вступу**) є обґрунтування актуальності і практичної значущості обраної тематики навчальної (ознайомчої) практики, особливостей постановки і вирішення питань стосовно конкретних умов дослідження.

У **вступі** Звіту з навчальної (ознайомчої) практики зазначаються: проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження; обґрунтовується актуальність обраної теми, мета і завдання практики; формулюється об'єкт і предмет дослідження, практична значущість, методи наукових досліджень, апробація результатів на базі практики. Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 3 сторінки.

З оглядом на важливість вступу, розглянемо детально його елементи.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та напрямів розв'язання проблеми, обґрунтування необхідності досліджень з певної тематики. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне.

Мета та завдання навчальної (ознайомчої) практики повинні бути чітко сформульованими та відображати тематику дослідження.

Керуючись метою роботи, необхідно чітко визначити **завдання**. Завдання практики повинні розкривати зміст її розділів та підрозділів.

Для визначення завдань роботи ставляться запитання, на які здобувачу необхідно дати відповідь для реалізації мети дослідження та розкриття змісту розділів і підрозділів Звіту. Це зазвичай робиться у формі перерахування (проаналізувати..., розробити..., узагальнити..., виявити..., довести..., впровадити..., показати..., розробити..., знайти..., визначити..., описати..., встановити..., з'ясувати..., дати рекомендації..., встановити взаємозв'язок..., зробити прогноз... тощо). Формулювання завдань необхідно робити якомога більш ретельно, оскільки опис їхнього рішення має відобразити зміст складових частин Звіту. Це важливо також і тому, що заголовки розділів і підрозділів досить часто формуються на основі завдань Звіту. У подальшому, при написанні висновків доцільно їх будувати з точки зору досягнення мети і виконання поставлених завдань проходження практики.

Об'єкт дослідження це процес або явище, що створює проблемну ситуацію і обрані для вивчення.

Предметом дослідження міститься в межах діяльності бази практики.

Методи дослідження слід подати у вигляді переліку використаних методів дослідження. Для розкриття теми дослідження широко використовують загально-наукові методи: діалектичний і системний підходи, метод індукції і дедукції, аналіз і синтез. Поряд із загальнонауковими методами можна використовувати специфічні методи (прийоми), обумовлені сутністю самого предмета, технологією управління, завданнями та вимогами до хронологічного і систематичного спостереження; реєстрації та класифікації даних з метою їх систематизації; узагальнення інформації з метою звітності. Перерахувати їх треба коротко та змістовно, визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом.

Практична значущість повинна містити результати самостійно проведених досліджень, що можуть бути впроваджені в діяльність

підприємств, установ, організацій. Відзначаючи практичну цінність одержаних результатів, необхідно подати інформацію щодо ступеня їх готовності до запровадження та/або масштабів використання..

Структура та обсяг Звіту з навчальної практики. Слід подати інформація про структуру та обсяг Звіту.

Перший розділ має містити опис портфоліо суб'єкта господарювання, тобто інформацію про найменування суб'єкта господарювання, період його заснування, організаційно-правову форму господарювання, організаційно-виробничу структуру, основні види діяльності, стан організації менеджменту. З цією метою здобувачу вищої освіти слід ознайомитись з:

Статутом суб'єкта господарювання, Колективним договором та іншими нормативно-правовими актами (локального характеру) з організації його діяльності:

- системою управління підприємством;
- організацією праці менеджерів та їх функціональними обов'язками, передбаченими посадовими інструкціями;
- комунікаціями в управлінні.
- системою заохочень та стягнень;
- повноваження працівників та їх відповідальністю, методами забезпечення якості виконання ними обов'язків тощо.

Загальний обсяг першого розділу має бути 10-15 сторінок.

Другий - аналітичний розділ. У другому розділі може бути два-три відносно самостійних підрозділи. Так, у підрозділі 2.1 здобувачам рекомендовано викласти результати дослідження середовища функціонування суб'єкта господарювання, тобто результати здійсненого макро- і мікроекономічного аналізу середовища функціонування бізнесу (самостійно обраного та чинників впливу на його формування).

У наступних підрозділах другого розділу залежно від теми індивідуального завдання рекомендується:

розкрити вплив середовища функціонування бізнесу (за певною сферою діяльності, самостійно обраною здобувачем за погодженням з керівником практики) на систему управління компанії чи її підрозділів;

охарактеризувати основні цілі та вектори сталого розвитку суб'єкта господарювання, визначену ESG-політику та систему заходів

з досягнення поставлених цілей;

явні загрози та ризики успішності діяльності суб'єкта господарювання.

Результати проведених розрахунків слід оформляти у вигляді відповідних таблиць. Після кожної таблиці слід наводити аналіз показників. При цьому зазначаються зміни показників в абсолютних і відносних значеннях, чим вони були обумовлені, чи це позитивний чи негативний фактор.

Кожний підрозділ необхідно завершувати стислими висновками про виявлені проблеми і недоліки в управлінні суб'єкта господарювання.

Загальний обсяг другого розділу має бути в межах 20-25 сторінок.

Третій розділ – рекомендаційний. У даному розділі подаються обґрунтовані пропозиції про удосконалення системи управління за тематикою індивідуального завдання, пов'язані з соціально-екологічною політикою та сталим розвитком суб'єкта господарювання. Запропоновані рекомендації повинні бути логічним продовженням теоретико-методичного та аналітичного розділів, містити конкретні пропозиції, спрямовані на підвищення ефективності організації системи управління. Цей розділ повинен містити аргументовані пропозиції здобувача, спрямовані на досягнення мети, зазначеної у вступі.

Рекомендаційний розділ структурно має вміщувати 2 підрозділи.

Варто акцентувати увагу на питаннях:

- логічності зв'язку заходів, що пропонуються для вирішення проблеми, із проведеним аналізом фактичних матеріалів, які характеризують діяльність суб'єкта господарювання;

- обґрунтуванні доцільності запровадження запропонованих рішень;

- можливості впровадження внесених пропозицій у практичну діяльність суб'єкта господарювання.

Кожний підрозділ третього розділу завершується короткими висновками, в яких підсумовуються розроблені рекомендації та пропозиції, їх результативність і значущість.

Обсяг розділу має бути в межах 15-20 сторінок.

Висновки є стислим викладенням підсумків проведеного дослідження. Пропозиції і висновки Звіту повинні мати високий рівень обґрунтування.

На підставі отриманих висновків у Звіті слід викласти конкретні рекомендації. Вони визначають необхідні, на думку автора, подальші напрями вирішення проблеми; містять пропозиції щодо ефективного використання результатів дослідження.

Здобувач повинен стисло охарактеризувати проведений аналіз діяльності суб'єкта господарювання, узагальнити власні пропозиції, оцінити їх ефективність, а також можливості застосування на практиці.

Ознайомлення з текстом висновків повинно сформувати уявлення про ступінь реалізації здобувачем поставленої мети і завдань.

Обсяг висновків, як правило, не повинен перевищувати 3 сторінки.

Список використаних джерел

Список використаних джерел – це перелік цитованих, розглядуваних, згадуваних та використаних джерел інформації.

Перелік джерел, на які є посилання в основній частині Звіту, наводять у кінці тексту, починаючи з нової сторінки. У відповідних місцях тексту повинні бути посилання.

Бібліографічні описи в переліку посилань подають у алфавітному порядку чи за першим згадуванням.

Бібліографічні описи виконують на мові джерела інформації.

Оформлення посилань має відповідати ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

Приклад оформлення бібліографічного опису наведено у Додатку К.

Додатки

У додатках розміщується матеріал, який:

- є необхідним для повноти Звіту, але включення його до основної частини Звіту може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу;

- не може бути послідовно розміщений в основній частині Звіту через великий обсяг або спосіб відтворення;

- може бути вилучений для широкого кола читачів, але є необхідним для фахівців даної галузі.

У додатки мають бути включені: ілюстративний матеріал, таблиці, звітність компаній чи її підрозділів.

6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ НАВЧАЛЬНОЇ (ОЗНАЙОМЧОЇ) ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну навчальної (ознайомчої) практики здобувачі звітують про виконання програми практики у вигляді письмового Звіту та оформленого з усіх розділів Щоденника практики.

Звіт подається керівникові для перевірки у строки, визначені календарним планом. Керівник надає відгук про Звіт, в якому визначається: актуальність дослідження; ефективність використаної методології; рівень застосування здобутих у процесі навчання теоретичних знань; вміння самостійно приймати управлінські рішення; вміння логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки; перспективність запропонованих рекомендацій та висновків; недоліки Звіту (за наявності).

Звіт, який не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, виконаний без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів дослідження за обраним об'єктом, не має обґрунтованих пропозицій, а також не має відгука керівника від університету та відгука керівника бази практики, до захисту не допускається.

Звіт з проходження навчальної (ознайомчої) практики захищається здобувачами в присутності комісії, призначеною завідувачем кафедри.

Здобувач, який не виконав програму навчальної (ознайомчої) практики без поважних причин, може бути відрахований із НУ «Запорізька політехніка».

Якщо програма практики не виконана здобувачем з поважної причини, йому надається можливість пройти практику повторно при виконанні умов, визначених Положенням про проведення практики студентів НУ «Запорізька політехніка».

Підсумки навчальної (ознайомчої) практики обговорюються на засіданні кафедри.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Завершений звіт з навчальної (ознайомчої) практики в обов'язковому порядку надається на рецензування керівнику практики від кафедри. Критерії оцінки якості звіту з практики наведені в табл. 7.1.

Таблиця 7.1 – Критерії оцінювання Звіту з навчальної (ознайомчої) практики

Вид роботи	Бали
1. Оцінювання якості звіту з практики	0-75
1.1. Відповідність програмі практики	0-18
- зміст всіх пунктів звіту відповідає програмі практики	18
- зміст деяких пунктів не відповідає програмі практики Визначається пропорційно кількості невідповідних пунктів. Наприклад, якщо пунктів 6, відповідність кожного з них оцінюється у 3 бали.	3-15
- зміст жодного пункту не відповідає програмі практики	0
1.2. Ступінь розкриття етапів за програмою практики та осмислення результатів аналізу за етапами	0-12
- етапи практики виконано всі, розрахунки вірні, сформовані вірні висновки, вихідні дані відповідають звітності у додатках, наявні обґрунтовані рекомендації щодо результатів практики/діяльності підприємства	12
- етапи практики виконані частково, присутня теоретизованість розкриття деяких етапів практики, розрахунки вірні, сформовані вірні висновки, вихідні дані відповідають звітності у додатках, наявні узагальнені рекомендації щодо результатів практики/діяльності підприємства	8
- більша частина етапів практики виконана частково, присутня теоретизованість етапів практики, розрахунки містять помилки, сформовані вірні висновки, вихідні дані не повні та/або є невідповідність звітності у додатках, наявні рекомендації щодо результатів практики/діяльності підприємства	4
- більша частина етапів практики не виконана або всі етапи не виконані, розрахунки не вірні, сформовані невірні висновки, є невідповідність вихідних даних звітності у додатках або звітність відсутня, відсутні рекомендації щодо результатів практики/діяльності підприємства	0
1.3. Відповідність графіку виконання програми практики	0-15
- студент на базу практики з'явився, всі етапи практики виконані відповідно графіку програми практики, звіт підготовлено і захищено у встановлений термін	15

- студент на базу практики з'явився, є часткові порушення графіку програми практики, звіт підготовлено і захищено у встановлений термін	10
- студент на базу практики з'явився із затримкою, є значні порушення графіку програми практики, звіт підготовлено і захищено із порушеннями терміну	5
- графік виконання програми практики порушено, студент на базу практики не з'явився, звіт вчасно не підготовлено	0
1.4. Рекомендації керівника від бази практики	0-20
- студент має позитивну характеристику, звіт рекомендовано до захисту та	20

Згідно Положення про проведення практики студентів Національного університету «Запорізька політехніка» (протокол ВР НУ «Запорізька політехніка» від 30.08.2019 р. № 1) здобувач може отримати бали в такому порядку:

Таблиця 7.2 - Основні критерії оцінювання Звіту з навчальної (ознайомчої) практики

№ п/п	Напрями оцінювання результатів практики	Бали
1	Виконання програми практики	0 - 75
2	Оформлення звіту та щоденника з практики у відповідності до вимог вищого навчального закладу та кафедри, захист звіту	0 - 30
	Разом	100

Оцінка за проходження навчальної (ознайомчої) практики визначається відповідно до Шкали оцінювання:

Таблиця 7.3 - Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
85 – 89	B	добре
75 – 84	C	
70 – 74	D	задовільно
60 – 69	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
--------	---	--

Критеріями оцінювання слугують компетентності, визначені Стандартом вищої освіти України з підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» за освітнім ступенем «бакалавр», затвердженим Наказом МОН України від 29.10.2018 р. за №1165

Відмінно. Програму практики виконано у повному обсязі Звіт з проходження навчальної (ознайомчої) практики є бездоганим. Подані у Звіті пропозиції мають практичне значення, доповідь є логічною і короткою, викладена вільно, зі знанням справи, відгук керівника від бази практики та керівника практики від університету позитивні, відповіді на запитання членів комісії аргументовані переконливі і логічні.

Добре. Програму практики виконано у повному обсязі, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру: робота носить описовий характер, неповнота посилань, не виправлені зауваження керівника, недостатньо використані інформаційні матеріали, мають місце окремі зауваження у відгуку керівника від бази практики та керівника практики від університету. Доповідь логічна, викладена вільно, відповіді на запитання членів комісії в основному правильні.

Задовільно. Програму практики виконано у повному обсязі, але мають місце недоліки змістовного характеру: нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має виражений компілятивний характер, в аналітичній частині - надлишок елементів опису, добір інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтований, заходи і пропозиції, що містяться в третьому розділі, обґрунтовані непереконливо, відгуки керівника від бази практики та керівника практики від університету містять окремі зауваження, доповідь прочитана за текстом, дано відповіді не на всі запитання членів комісії. Є істотні зауваження щодо оформлення Звіту.

Незадовільно. Програму практики не виконано у повному обсязі Розділи незв'язані між собою. Аналіз виконаний поверхово, переважає описовість на шкоду системності і глибини. Пропоновані заходи випадкові, з аналізу не випливають, подані пропозиції не обґрунтовані. Оформлення роботи не відповідає вимогам,

передбаченим Методичними вказівками до проходження навчальної практики здобувачами вищої освіти за освітньою програмою «Менеджмент у будівництві» зі спеціальності 073 «Менеджмент» за освітнім ступенем «бакалавр». Відповіді на запитання членів комісії неточні або неповні.

Після обговорення підсумків захисту Звітів з навчальної практики членами комісії оголошуються оцінки за проходження практики, які вносяться до заліково – екзаменаційної відомості та в залікову книжку за підписами членів комісії.

Оцінка здобувача за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії.

8. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ПРАКТИКИ

Документом, який відображає проходження та виконання здобувачем програми практики, якість проведеної роботи є Звіт з проходження навчальної практики (далі – Звіт). Основою для написання Звіту є опрацьовані нормативно-правові документи як загальнодержавного, так і локального характеру, форми статистичної звітності та бухгалтерського обліку, різна оперативна і періодична інформація.

Загальні положення

Звіт повинен бути виконаний й оформлений з дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт, викладених у ДСТУ 3008-95 “Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення”.

Передусім Звіт повинен бути написаним літературно грамотно, державною мовою, з додержанням наукового стилю.

Робота має бути надрукована на одному боці сторінок стандартного білого паперу формату А4. У друкованому варіанті комп'ютерний текст 1,5 інтервал, 14-й кегль, шрифт - Times New Roman.

Текст Звіту слід друкувати, додержуючись такої ширини полів: верхнє і нижнє - не менше 20 мм, лівє – 30 мм, правє - не менше 10 мм. Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см). Перенесення слів у Звіті не допускаються.

Скорочення слів і словосполучень у Звіті повинно відповідати чинним стандартам з бібліотечної та видавничої справи.

Заголовки структурних елементів Звіту «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ», «ДОДАТКИ» не нумерують, а їх назви правлять за заголовки структурних елементів.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки.

Заголовки структурних елементів Звіту і розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами, **нежирним шрифтом** та без крапок в кінці, не підкреслюючи.

Заголовки підрозділів Звіту слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, **нежирним шрифтом**, не підкреслюючи. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою.

Перенесення слів у заголовку розділу не допускається.

Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту дипломної роботи і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) **нежирним шрифтом** з абзацного відступу, без крапок в кінці, не підкреслюючи.

Відстань між заголовками (за винятком заголовка пункту), а також між заголовком і подальшим чи попереднім текстом має бути не менше, ніж два рядки.

Назва підпункту розміщується через два рядки після назви пункту. Зміст підпункту починається з наступного рядка.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

До загального обсягу Звіту не входять додатки, список використаних джерел. Але всі сторінки зазначених елементів Звіту підлягають нумерації на загальних засадах.

Нумерація сторінок

Сторінки Звіту слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Титульний лист включають до загальної нумерації, але номер сторінки на титульному листі не проставляють.

Текст змісту, перелік умовних позначень також включають до загальної нумерації, але номери сторінок на них не проставляють. Нумерація роботи починається зі вступу.

Ілюстрації й таблиці, які розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації.

Нумерація розділів, підрозділів

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти Звіту нумерують арабськими цифрами.

Розділи Звіту мають порядкову нумерацію в межах викладення Звіту і позначаються арабськими цифрами без крапки, *наприклад*: РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2 тощо. Після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи мають порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу ставлять крапку, *наприклад*: 2.1., 2.2., 2.3. тощо. Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Пункти мають порядкову нумерацію в межах кожного розділу або підрозділу.

Номер пункту складається з номера розділу і порядкового номера пункту, або номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапкою після номера пункту крапку ставлять, *наприклад*: 2.1.1., 2.1.2., 2.1.3. тощо. Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації

Для пояснення тексту Звіту, що викладається, допускається його ілюструвати графіками, діаграмами, схемами тощо. Ілюстрації, вміщені у текст Звіту, іменують рисунками.

Ілюстрації розміщуються у Звіті безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці у зручній для ознайомлення формі тобто, щоб для вивчення цього рисунка сторінку можна було повернути за годинниковою стрілкою. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті Звіту.

Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації. Ілюстрація позначається словом «Рисунок», її номером та назвою ілюстрації, яка відокремлюється від номера за допомогою тире. Назва друкується малими літерами (крім першої великої), вона має бути стислою і відбивати зміст ілюстрації.

Найменування повинно відображати зміст рисунка та бути коротким та розташовуватися по центру. Його розміщують після номера рисунка і виконують малими літерами з першої великої **нежирним шрифтом**.

Якщо ілюстрації, що розміщено в роботі, створені не автором, необхідно, подаючи їх у роботі, вказати використовуване джерело.

Якщо після посилання на рисунок йде розгляд матеріалу, що ілюструється, то у розповіді слово «рисунок» пишуть, наприклад: «Як видно з рис.1.1 ...».

Відстань перед рисунком, а також після назви має бути один рядок.

Таблиці

Для зручності викладу і читання тексту цифрові та інші показники рекомендується оформляти у вигляді таблиці. На всі таблиці мають бути посилання і в тексті дипломної (дипломної) роботи. При посиланні на таблицю вказують її повний номер, а слово "Таблиця" пишуть у скороченому вигляді, наприклад: табл. 1.1.

Назву та слово "Таблиця" починають з великої літери. Слово "Таблиця" розміщують у лівому кутку рядка з абзаца з відступом 1,25. Слово "Таблиця" та назву таблиці наводять **нежирним шрифтом**.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті таким чином, щоб її можна було читати без обертання тексту або з обертанням за годинниковою стрілкою.

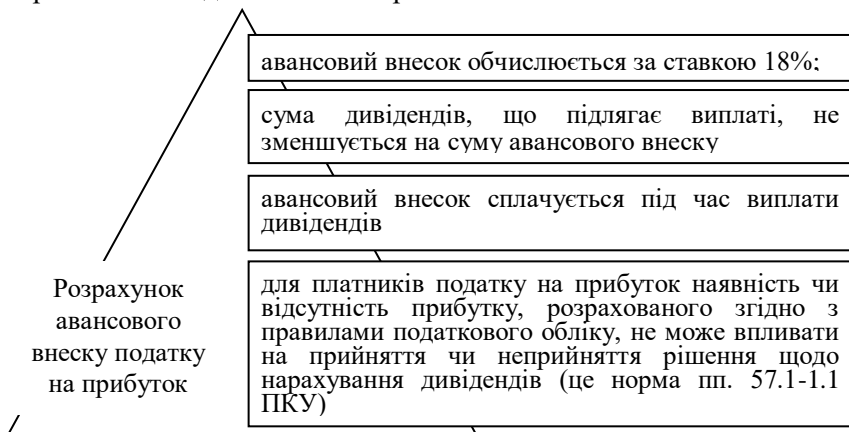
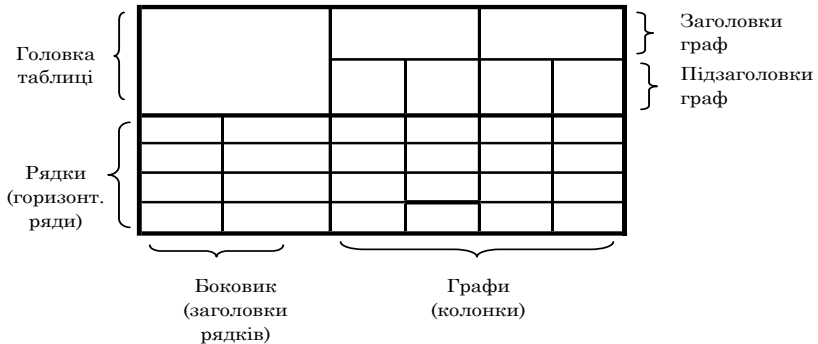

Рисунок 1.1 - Порядок сплати і розрахунок суми авансового внеску податку на прибуток

Побудова таблиці має відповідати наступним вимогам:

Таблиця номер - Найменування таблиці

Розміри таблиць вибирають довільно залежно від вміщеного матеріалу. Зліва, справа та знизу таблиці, як правило, обмежують лініями. Головка таблиці має бути відокремлена потовщеною лінією. Висота рядків таблиці має бути не менше 8 мм.

Заголовки граф, як правило, записують паралельно рядкам таблиці.

При необхідності допускається перпендикулярне розташування заголовків граф.

Таблицю, залежно від її розміру, можна вміщувати під текстом, у якому вперше подане на неї посилання, або на окремій наступній сторінці, а також у додатку до тексту документу.

Допускається розташування таблиці в альбомному виді.

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках.

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою. Наприклад, «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Таблиця, повинна мати найменування, яке повинно відображати зміст таблиці та бути коротким.

У таблицях слід обов'язково зазначати одиницю виміру. Якщо всі одиниці виміру є однакові для всіх показників таблиці, вони наводяться

у заголовку. Одиниці виміру мають наводитися у відповідності до стандартів. Числові величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Слово «Таблиця ____» вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть «Продовження табл. ____» з зазначенням номера таблиці (справа). Приклад побудови типової структури із змістовним наповнення наведено нижче.

Таблиця 8.1 - Зведена таблиця основних показників ліквідності підприємства

Показники	I квартал 2021 р.	IV квартал 2021 р	Відхилення (+;-)
1	2	3	4
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,11	1,18	0,07
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,07	0,1	0,03
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,012	0,01	-0,002

Таблиця має складатись 12 шифром з одинарним інтервалом. Після таблиці та текстом роботи має бути один інтервал.

Примітки

Примітки вміщують за необхідності пояснення змісту тексту, таблиці або ілюстрації Звіту.

Примітки розташовують безпосередньо після тексту, таблиці, ілюстрації, яких вони стосуються.

Одну примітку не нумерують.

Слово «Примітка» друкують з великої літери з абзацного відступу, не підкреслюють, після слова «Примітка» ставлять крапку і з великої літери в тому ж рядку подають текст примітки.

Приклад:

Примітка. _____

Декілька приміток нумерують послідовно арабськими цифрами. Після слова «Примітка» ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з великої літери подають текст примітки.

Приклад:

Примітки:

1. _____
2. _____

Формули та рівняння

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються.

Формули розташовують по тексту або окремими рядками. По тексту розміщують нескладні формули, окремими рядками – основну формули, що застосовуються у роботі при розрахунках та дослідженнях.

Формули розташовують симетрично тексту, у якому вони згадуються. В одному рядку можна розташовувати тільки одну формулу. Вище і нижче кожної формули залишають по одному вільному рядку.

Переносити продовження формули на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, причому знаки на початку наступного рядка повторюють. При переносі на операції множення застосовують знак (х). Формули, які йдуть одна за одною, розділяють комою.

Позначення величин, які входять до формул, повинні відповідати позначенням відповідних стандартів.

Пояснення позначень величин і числових коефіцієнтів, якщо вони не пояснені раніше у тексті, мають бути наведені безпосередньо під формулою з нового рядка з абзацу зі слова «де» без двокрапки у тій послідовності, у якій вони наведені у формулі. Після формули перед словом «де» ставиться кома.

Якщо необхідно навести числові значення величин, то його записують після розшифровки.

Приклад оформлення формул:

$$P_n = C_n \times I_n ,$$

де P_n – річна продуктивність праці;

C_n – погодинна продуктивність праці; I_n – інтенсивність праці.

Наведена формула була надрукована в першому розділі і мала другий порядковий номер.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її

номера. Якщо номер не вміщується у рядку з формулою, формулу переносять на наступний рядок. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Номер формули-дроби подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації:

- а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово;
- б) цього потребує побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Посилання

При посиланні на розділ, підрозділ, пункт, підпункт або перелік Звіту слід писати : «... відповідно до розділу 3 ...», «згідно з підрозділом 3.1.», «...згідно з пунктом 3.1.2. ...», «... зазначеного у переліку 2) ...».

Посилання на таблиці, ілюстрації, формули і додатки подають таким чином:

- « ... наведені у таблиці 2.3» або «наведені у табл. 2.3»;
- «... подані у таблиці 4.1» або «подані у табл. 4.1»;
- «... згідно з рисунком 3.2» або «згідно з рис. 3.2»;
- «... показано на рисунку 4.3» або «показано на рис. 4.3»;
- «... у формулі (2.4)», «як видно з формули (2.4)»;
- «... подані у додатку Б», «наведені у додатку Б».

При повторних посиланнях пишуть:

- «... дивись таблицю 4.1» або «див. табл. 4.1»;
- «дивись рисунок 2.4» або «див. рис. 2.4»;
- «... дивись формулу (2.6)» або «див. формулу (2.6)»;
- «... дивись додаток Б» або «див. додаток Б».

Посилання на джерела інформації Звіту позначають у тексті викладу порядковими номерами у квадратних дужках таким чином : « ... у роботах [2, 3]», «... [8, таблиця 22, с. 98]», «... [4, с. 24]».

Порядковий номер джерел надають по мірі появи посилання на те ж саме джерело, його номер повторюють.

Посилання на документ подають у цілому або на його структурні елементи (розділи, підрозділи, пункти, підпункти і додатки). При посиланні на структурні елементи зазначають їх номер і найменування. При повторних посиланнях зазначають лише номер.

Додатки

Додатки є продовженням Звіту і мають наскрізну нумерацію сторінок, спільну зі Звітом. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки.

Додатки послідовно позначаються великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Г, Г', Є, З, І, Ї, О, Ч, Ь.

Літерні позначення надають в алфавітному порядку без повторення і, як правило, без пропусків. Наприклад, Додаток А, Додаток Б.

Якщо додаток один, його теж позначають – Додаток А. Слово «Додаток» розташовується симетрично тексту.

Додаток повинен мати заголовок, який розташовують під словом «Додаток _» симетрично тексту і виконують малими літерами з першої великої.

Текст додатку може мати розділи, підрозділи, пункти та підпункти, які нумеруються у межах додатку і виконуються за загальними правилами, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: “А.2” - другий розділ додатка А; “В.3.1.” - перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є у тексті додатку, слід нумерувати в межах кожного додатку, наприклад, рис. Б.1.3 – третій рисунок першого розділу додатку Б; таблиця А.2 – друга таблиця додатку А; формула (А.1) – перша формула додатку А.

Приклад оформлення таблиці та рисунку в додатку наведено в Додатках К, Л відповідно.

Якщо в додатку одна ілюстрація, одна таблиця, одна формула, одне рівняння, їх нумерують, наприклад, рис. А.1, таблиця А.1, формула В.1.

В посиланнях у тексті додатку на ілюстрації, таблиці, формули, рівняння рекомендується писати: “... на рисунку А.1 ...”; “... в таблиці

Б.3 ...”, або “... в табл. Б.3 ...”; “... за формулою (В.1)...”, “ ... у рівнянні (К.2) ...”.

На всі додатки в тексті роботи повинні бути посилання.

Усі додатки мають бути названі у змісті з указівкою їхніх номерів і заголовків.

Якщо у Звіті як додаток використовується документ, що має самостійне значення і оформлюється згідно з вимогами до документу даного виду, його копію вміщують у Звіті без змін в оригіналі. Перед копією документу вміщують аркуш, на якому посередині після назви дипломної роботи друкують слово “Додатки ____” і його назву (за наявності), посередині аркуша (**нежирним шрифтом**) проставляють порядковий номер сторінки. Сторінки копії документу нумерують, продовжуючи наскрізну нумерацію сторінок Звіту (не займаючи власної нумерації сторінок документа).

Звіт про проходження практики здається в перші два-три дні по закінченню практики на кафедрі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, завірений печаткою та підписаний керівником практики від підприємства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова

1. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес: Навчально-методичний посібник / Т. М. Димань, О. А. Боньковський, А. Г. Вовкогон. – БНАУ, 2017. – Одеса: НУ «ОМА», 2017. – 106 с.
2. Навчально-методичний комплекс «Менеджмент: теорія і практика» до вивчення курсу та проведення практичних занять з дисципліни «Менеджмент» для студентів економічних спеціальностей усіх напрямів підготовки та спеціальностей / Укладач: В. С. Мазур. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – 200 с.
3. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Менеджмент» для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра / Князевич А.О. – Рівне, 2020. – 38 с.
4. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: Навчальний посібник / За наук. ред. докт. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», 2015. – 336 с.
5. Технології управління людськими ресурсами [Електронний ресурс] : навч. посібник / Л. Є. Довгань, Л. Л. Ведута, Г.А. Мохонько; КПП ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 4,8 Мбайт). – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 512 с.
6. Шкільняк М. М., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: Навчальний посібник. – Тернопіль: Крок, 2017. – 252 с.
7. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету/ за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова.- Київ: Таксон, 2016.- 234 с.-
8. Бабець І.Г. Сталий розвиток і безпека регіону: навч. посібник / І.Г. Бабець - Львів : ЛДУВС, 2015. - 268 с.
9. Гречко Т.К. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку / Т.К. Гречко, С.А. Лісовський, С.А. Романюк: навчальний посібник. – Херсон: Грінь Д.С., 2015. – 264 с.
10. Олійник Д.І. Міжнародний досвід фінансування сталого розвитку громад (на прикладі формування мережевої інфраструктури): аналітична доповідь/ Д.І.Олійник.- Київ: НІСД, 2017.- 48 с.
11. Науково-методологічні засади обліково-аналітичного та фінансово-інвестиційного забезпечення сталого розвитку суб'єктів господарювання = Scientific and methodological bases of accounting and

analytical and financial and investment support of sustainable development of economic entities: колективна монографія/ за заг. ред. д. е. н., доц. Сокола О. Г.- Мелітополь: Колор Принт, 2020.- 269 с.

12. Райнерт Ерік. Як багаті країни стали багатими... і чому бідні країни залишаються бідними. – К.: Самміт-книга, 2019. – 416 с. <https://nashformat.ua/products/yak-bagati-krainy-staly-bagatymy...-i-chomu-bidni-krainy-zalyshayutsya-bidnymy-918709>

13. Герст Джон. Найкоротша історія Європи. – К.: Наш Формат, 2021. – 232 с. <https://nashformat.ua/products/najkorotsha-istoriya-evropy-709458>

14. Чудновская, С. Н. История менеджмента : учебник и практикум для академического бакалавриата / С. Н. Чудновская. — Москва : Издательство Юрайт, 2018. — 291 с. // Образовательная платформа Юрайт [сайт]. / С.Н. Чуднівська. – 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://stud.com.ua/154033/menedzhment/istoriya_menedzhmentu

15. Конспект лекцій з дисципліни «Історія економіки та економічної думки» для студентів спеціальності 051 «Економіка» / Укладач: В. О. Левицький // Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя. Тернопіль: ТНТУ, 2019. 154 с. <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/30079>

16. Définition, historique et enjeux de la GRH <https://www.after-bac.com/historique-gestion-ressources-humaines/>

17. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. — Ч. 1. — Історія менеджменту. Теорія організацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [О. В. Баєва, Л. В. Лазоренко, Н. І. Новальська та ін.]; за ред. О. В. Баєвої, Н. І. Новальської. — К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. — 336 с. — Бібліогр.: с. 329–335. https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/men_adm_1.pdf

Допоміжна

1. Актуальні проблеми економіки і менеджменту: теорія, інновації та сучасна практика: монографія. – Херсон: Олді-плюс, 2016. Кн. 4 / Е.А. Кузнецов [та ін.]; за ред. Кузнецова Е.А. – 2016. – 659 с.

2. Бекетов Ю.О. Основи менеджменту: навч. посіб. / [Ю. О. Бекетов та ін.]; Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т. - Харків : ХНАДУ, 2019. - 263 с.

3. Карлова О. А. Основи менеджменту і маркетингу: [підручник] / Карлова О. А., Плотницька С. І., Гнатенко М. К. - Харків : Друкарня Мадрид, 2016. - 227 с.

4. Краснокутська Н.С. Менеджмент : навч. посіб. для екон. спец. закл. вищ. освіти / [Н. С. Краснокутська та ін.] ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». - Харків : Друкарня Мадрид, 2019. - 230 с.

5. Основи менеджменту. Теорія і практика : навч. посіб. [колективне видання]; за заг. редакцією Г.Є. Мошека. Київ : Ліра-К, 2017. 527 с.

6. Сучасний менеджмент: витоки, реалії та перспективи розвитку: збірник тез Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції присвяченої 66 річниці від дня народження д.е.н., професора Петра Степановича Березівського. – Дубляни, 2017. – 279 с.

7. Університетські студії : навчально-методичний посібник / Укладач О. М. Литвиненко. Миколаїв : Іліон, 2019. 176 с.

8. Менеджмент: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. Г. В. Щокіна, М. Ф. Головатого, О. В. Антонюка, В. П. Сладкевича. — К. : МАУП, 2007. — 816 с.

https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/p08_21.pdf

9. Алимов О.М. Потенціал сталого розвитку України на шляху реалізації інтеграційного вибору держави / О.М. Алимов - Київ: ДУ "Ін-т економіки природокористування та сталого розвитку НАН України", 2014. - 518 с.

10. Аналіз сталого розвитку - глобальний і регіональний контексти / [наук. кер. проекту М. З. Згуровський]; Світ. центр даних з геоінформатики та сталого розв., Ін-т приклад. систем. аналізу НАН України і МОН України. - К.: НТУУ "КПІ", 2010 . Ч. 1 : Глобальний аналіз якості та безпеки життя людей / [відп. ред. В.Я. Шевчук ; виконавці: А. О. Болдак та ін.]. - 2010. - 252 с.

11. Вахович І.М. Регіональна конвергенція фінансового забезпечення сталого розвитку України: монографія/ І.М.Вахович, І.В.Ропотан.- Луцьк: Волиньполіграф, 2014.- 219 с.

12. Дронова О.Л. Фактори ризику техногенних надзвичайних ситуацій в Україні / О.Л. Дронова; Нац. акад. наук України, Ін-т географії. - К.: Ін-т географії, 2011. - 268 с.

13. Інституціональні засади та інструментарій збалансованого природокористування / С.К. Харічков та ін. - О. :ПРЕЕД, 2010. - 484 с.

14. Куценко В.І. Сталий розвиток: стратегія і тактика формування через призму соціогуманітарної сфери / В.І. Куценко – К.: ДУ ІСПСР НАН України, 2012.- 167 с.

15. Лісовський С.А. Природа і суспільство: баланс інтересів на теренах України / С.А. Лісовський. - К.: Інститут географії, 2009. – 300 с.

16. Наукові засади розробки стратегії сталого розвитку України: монографія. – Одеса: ППРЕЕД НАН України, 2012. – 714 с.

17. Розвиток України в умовах глобалізації та скорочення природно-ресурсного потенціалу /М.М. Коржнев, Ю.Р. Шеляг-Сосонко, М.М. Курило та ін. НАН України, Ін-т телекомунікацій і глобал. інформац. простору. – К.: Логос, 2009. - 195 с.

18. Національна парадигма сталого розвитку України / Нац. акад. наук України, Держ. установа / За заг. ред. Б. Є. Патона. - К.: Держ. установа "Ін-т економіки природокористування та сталого розв. Нац. акад. наук України", 2012. - 71 с.

19. Сталий розвиток: світоглядна ідеологія майбутнього / За ред. акад. НААН України М. А. Хвесика. - К.: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розв. НАН України», 2012. – 465 с.

20. Стан виконання в Україні положень «Порядку денного на XXI століття» (2012-2012) / За ред. Руденко Л.Г. – К.: Академперіодика, 2014. – 359 с.

21. Стратегія сталого розвитку: підруч. для вищ. навч. закл. / Боголюбов В. Херсон : Олдіплюс, 2012. - 444 с.

22. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, А.С. Гальчинський та ін. – К.: Либідь, 2002. – 470 с.

23. Україна: основні тенденції взаємодії суспільства і природи у ХХ ст. (географічний аспект) / Під. ред. Л.Г. Руденка. – К.: Академперіодика, 2005.– 320 с.

Інформаційні ресурси

1. Будівельна галузь України – 2020. Новий порядок отримання дозвільної документації та етапи проходження дозвільної процедури. Нові будівельні норми та контроль їх виконання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://incon.com.ua/seminar/budivnictvo-2020-nov-poryadok/>

2. Мордовець А. В. Теоретичне обґрунтування напрямів модернізації системи вищої освіти України. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7113>
3. Всесвітній банк, статистична інформація: <http://data.worldbank.org/indicator>
4. Всесвітня організація здоров'я, статистична інформація: http://www.who.int/gho/mdg/environmental_sustainability/en/
5. Глобальний енергетичний статистичний щорічник: <https://yearbook.enerdata.net/>
6. Демографічні піраміди за країнами світу: <http://populationpyramid.net/kenya/>
7. Доповідь з міжнародної конкурентоспроможності: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/>
8. Доповідь ООН щодо Цілей розвитку тисячоліття: [http://www.un.org/millenniumgoals/2015 MDG Report/pdf/MDG%202015% 20rev%20%28July%201%29.pdf](http://www.un.org/millenniumgoals/2015%20MDG%20Report/pdf/MDG%202015%20rev%20%28July%201%29.pdf)
9. Доповідь ООН щодо людського розвитку: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2014>
10. Індекс Біґ-Мака: <http://www.economist.com/content/big-mac-index>
11. Індекс екологічної ефективності: <http://epi.yale.edu/epi>
12. Індекс рівня корупції: <http://www.transparency.org/cpi2013/results/>
13. Інститут світової політики, еколого-економічні показники: <http://www.earth-policy.org/publications/C39>
14. Мережа глобального екологічного сліду: http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/page/footprint_data_and_results/
15. Міжнародна морська організація: <http://www.imo.org/en/OurWork/Environment/Pages/Default.aspx>
16. Міжнародний дослідний інститут політики у сфері харчування: <https://www.ifpri.org/about>
17. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН, статистична інформація: <http://faostat3.fao.org/home/E>
18. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку: <http://wdc.org.ua/uk/services/country-profiles-visualization>

19. Статистична інформація щодо концентрації парникових газів в атмосфері:
<http://www.esrl.noaa.gov/gmd/ccgg/trends/graph.html>

20. Факти про здоров'я та навколишнє середовище:
<http://www.greenfacts.org/en/ecosystems/figtableboxes/table2-1-trends-use-ecosystems-provisioning.htm>

21. Фонд народонаселення ООН, статистична інформація:
<http://www.unfpa.org/world-population-trends>

22. Портал менеджера [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bl.ofc.ru/>

23. Community of Practice: Спільнота практик місцевого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://udl.despro.org.ua/course/index.php?categoryid=1>

24. E-executive: Сообщество менеджеров [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.menobr.ru/>

25. Prometheus – масові безкоштовні онлайн-курси [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://prometheus.org.ua/>

Додаток А

Рекомендована тематика індивідуальних завдань проходження навчальної (ознайомчої) практики

1. Теорія довгих хвиль Кондратьєва.
2. Програма Маршала для відновлення економіки Європи.
3. Йозеф Шумпетер та його погляд на економічні хвилі розвитку суспільства.
4. "Новий курс" Франкліна Рузвельта як вихід з глобальної економічної кризи.
5. Натуральне господарство та товарне виробництво. Товар та його складові.
6. Криві байдужості та їх властивості.
7. Бюджетні обмеження.
8. Споживчий вибір.
9. Відкриття, банкрутство та закриття підприємств.
10. Історичні передумови виникнення кейнсіанства.
11. Теоретична система та економічна програма Дж. М. Кейнса.
12. Некейнсіанські теорії економічного зростання. Посткейнсіанство.
13. Кейнсіанська теорія та економічна політика.
14. Нобелівський лауреат в сфері економіки В.В. Леонт'єв.
15. Внесок , лауреата Нобелівської премії з економіки Саймона Кузнеця в розвиток емпіричної економіки.
16. Економічне вчення Дж. Б. Кларка
17. Сутність нагромадження та його фактори.
18. Інтенсивне відтворення та економічне зростання.
19. Розширене відтворення і проблеми екології.
20. Національне багатство України, його структура та особливості.
21. Проблеми розвитку науково-технічного потенціалу України.
22. Моделі кругообігу в різних економічних теоріях.
23. Валовий внутрішній продукт як основа національної економіки.

24. Науково-технічний прогрес як фактор інтенсивного відтворення.
25. Місце показників «індекс людського розвитку» та «індекс економічної свободи» в макроекономічному дослідженні.
26. Проблема нерівності доходів в ринковій економіці.
27. Інфляція і політика регулювання доходів в розвинених країнах.
28. Тенденції в формуванні та розподілу особистих доходів населення і еволюція соціальної структури суспільства.
29. Рівень життя населення та процес глобалізації.
30. Доходи населення та рівень життя в Україні.
31. Функціональне призначення і взаємозв'язок споживання та заощаджень.
32. Теорія споживання І. Фішера.
33. Теорія поведінки споживача М. Фрідмена.
34. Структура та динаміка споживання в умовах розвиненої економіки (на прикладі окремих розвинених країн)
35. Інвестиції та їхня роль у розвитку національної економіки
36. Інвестиційна політика в системі державного регулювання економіки
37. Практична значущість моделі «сукупний попит-сукупна пропозиція».
38. Проблема оптимізації та економічна рівновага.
39. Держава як суб'єкт макроекономічного регулювання.
40. Стабілізаційна політика держави в умовах «перегрітої» економіки.
41. Безробіття як форма макроекономічної нестабільності.
42. Взаємозв'язок циклічного розвитку економіки та безробіття.
43. Моделі ринку праці (на прикладі окремих країн).
44. Аналіз концепцій зайнятості населення.
45. Ринок праці в Україні, його особливості.
46. Сучасні аспекти міграції робочої сили.
47. Проблеми формування людського капіталу в світі та в

Україні.

48. Інфляція як форма прояву макроекономічної нестабільності.

49. Монетарна теорія інфляції.

50. Кейнсіанська концепція антиінфляційної політики.

51. Інфляційні очікування в економіці.

52. Досвід розвинених країн у боротьбі з інфляцією.

53. Сучасний стан та чинники інфляційних процесів в Україні.

54. Роль фіскальної політики в державному регулюванні економіки.

55. Еволюція типів і видів податків.

56. Концепції балансування державного бюджету.

57. Бюджетна система України – проблеми і перспективи.

58. Державний борг України та його вплив на економіку.

59. Особливості формування банківської системи в Україні.

60. Небанківські фінансово-кредитні інститути, їхня роль у формуванні конкурентних фінансових систем.

61. Страховий ринок – його сутність та форми.

62. Монетарна політика в Україні.

63. Економічне зростання і проблеми екології

64. Економічне зростання і соціальна політика держави.

65. Економічне зростання і проблеми сталого розвитку.

66. Посткейнсіанські моделі економічного зростання.

67. Модель економічного зростання Р. Солоу.

68. Економічне зростання і проблеми розвитку регіонів України.

69. Світове господарство: основні тренди і умови розвитку.

70. Концепції регулювання платіжного балансу і валютного курсу.

71. Аналіз платіжного балансу України.

72. Україна і економічні центри світового господарства.

73. Інтеграція України в світове господарство – проблеми і перспективи.

Додаток Б

**Зразок титульного листа Звіту з навчальної (ознайомчої)
практики**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»**

(найменування кафедри)

**ЗВІТ
З НАВЧАЛЬНОЇ (ОЗНАЙОМЧОЇ) ПРАКТИКИ**

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
спеціальності _____
освітня програма _____
(спеціалізація) _____

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____

_____ (посада, вчене звання, науковий ступінь,
прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

20__ рік

Додаток В

Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА.....	7
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	15
2.1. Діагностика існуючої моделі забезпечення економічної безпеки металургійних підприємств та її вразливості під впливом екзогенних чинників.....	15
2.2. Діагностика існуючої моделі забезпечення економічної безпеки металургійних підприємств та її вразливості під впливом ендегенних чинників.....	25
2.3. Оцінка дієвості моделі забезпечення економічної безпеки підприємств.....	35
РОЗДІЛ 3. ВЕКТОРИ ПОСИЛЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	48
3.1. Податкові преференції як запорука забезпечення економічної безпеки металургійних підприємств.....	48
3.2. Форенз-сервіс як запорука економічної безпеки підприємств.....	57
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ.....	71

Додаток Д**Перелік умовних позначень**

ВВП	валовий внутрішній продукт
ВДВ	валова додана вартість
ЗУ	закон України
ЕБП	економічна безпека підприємства
ЕСКАТО	Економічна і Соціальна Комісія для Азії і Тихого океану
EGD	European Green Deal
ЕВІТДА	Earning Before Interest, Taxes
ЄЕК	Євразійська економічна комісія
ЄК	Європейська комісія
ЄС	Європейський Союз
ІСД	Індустріальний союз Донбасу
КК	кримінальний кодекс
КМУ	Кабінет міністрів України
НД	національний дохід
НПС	навколишнє природне середовище
МЗВВС	система моніторингу, звітності та верифікації викидів та скидів
МК	Металургійний комбінат
МСВ	механізм спільного впровадження
МТВ	міжнародна торгівля викидами
М&А	злиття і поглинання
ОЕСР	Організація економічного співробітництва та розвитку
ОНВВ	очікуваний національно-визначений внесок
ООН	Організація Об'єднаних Націй

Додаток Ж

ДОГОВІР № _____

на проведення практики студентів закладів вищої освіти
місто _____ «_____» _____ 20__ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони _____

_____ (повне найменування закладу вищої освіти)

(далі – заклад вищої освіти), в особі _____

_____ (посада, прізвище та ініціали)

що діє на підставі _____

_____ (статут або доручення)

і, з другої сторони, _____

_____ (назва підприємства, організації, установи)

(далі – база практики), в особі _____

_____, що діє на підставі _____

_____ (статут підприємства, розпорядження)

уклали між собою цю угоду на проведення практики студентів:

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Код і найменування спеціальності	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Строки практики	
					початок	закінчення

1.2. Надіслати до закладу вищої освіти повідомлення встановленого зразка про прибуття на практику студента (ів).

1.3. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.4. Створити необхідні умови для використання студентами програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.5. Забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

1.6. Надати студентам-практикантам і керівникам практики від закладу вищої освіти можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

1.7. Забезпечити облік виходу на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад вищої освіти.

1.8. Після закінчення практики дати характеристику на кожного студента-практиканта, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.

1.9. Додаткові умови _____

2. Заклад вищої освіти зобов'язується:

2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, які направляються на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися з студентами під час проходження практики. 3. Відповідальність сторін за невиконання угоди.

3.1.Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.

3.2.Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.

3.3.Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4.Угода складена у двох примірниках: по одному - базі практики і закладі вищої освіти.

4. Місце знаходження сторін і розрахункові рахунки:

Закладу вищої освіти _____

Базі практики _____

Підписи та печатки:

Заклад вищої освіти:

База практика:

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. « ____ » _____ 20__ року

М.П. « ____ » _____ 20__ року

Додаток К
Щоденник практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практики)

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет _____

Кафедра _____

Ступінь вищої освіти / освітній ступінь _____

Спеціальність _____

Освітня програма (спеціалізація) _____

_____ курс, група _____

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, в організацію, установу

Печатка
підприємства, організації, установи « ____ » _____ 20 __ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
підприємства, організації, установи « ____ » _____ 20 __ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8

Керівник практики:
від закладу вищої освіти

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

від підприємства,
організації, установи

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від закладу вищої освіти про проходження

Дата складання заліку «__» _____ 20 __ року

Оцінка:

за національною шкалою _____ За ECTS _____

кількість балів _____

Керівник практики від закладу вищої освіти

(підпис) (прізвище та ініціали)

Примітка: Формат бланка – А 5 (148*210 мм), брошура 8 сторінок разом з обкладинкою

Додаток Л
Приклади
оформлення бібліографічного опису у списку використаних
джерел у підсумковій роботі з урахуванням Національного
стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів :

	<p>Магнолія 2006, 2015. 312 с.</p> <p>2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сангос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.</p> <p>3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p> <p>2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.</p> <p>3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.</p> <p>4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
Без автора	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломосць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.</p> <p>7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження</p>

	<p>актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агєєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
<p>Багатомні видання</p>	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
<p>Автореферати дисертацій</p>	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>

Дисертації	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім.</i></p>

	<i>В. Стефаніка НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</i>
Патенти	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков: ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк: Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Историко-правовая спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів: Новий час, 2003. 160 с.</p>